

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

תניית שיפוט בשטר מטען - חשיבות הבאת התנייה לידיעת היבואן עו"ד גיל נדל, עותמאן אלשייך

רקע:

מחלוקות רבות מתגלעות בין יבואנים לגורמים בשרשרת ההובלה והלוגיסטיקה, ביחס לנזקים או חוסרים במטענים שיובאו או יוצאו. במצב כזה, כאשר גורמים מסוימים בשרשרת הלוגיסטיקה שוכנים מחוץ לישראל, מתעוררת מחלוקת נוספת בנוגע למקום ההתדיינות בתביעה - בארץ או בחו"ל. העניין מוסדר לרוב בשטרי מטען או הסכמים בין הצדדים הקובעים היכן ניתן להגיש תביעות במקרה של נזק. עם זאת, בית המשפט לא פעם מתבקש לדון בשאלה האם התנייה שוללת התדיינות במקום אחר, והאם קיים נימוק שלא לכבד את תניית השיפוט.

בסקירה זו נתאר את החלטת בית המשפט השלום בחיפה בנוגע למקום התדיינות תביעה שהגיש יבואן נגד חברת ספנות זרה, בגין נזק שנגרם למטען שהובל מסין לישראל.

בית המשפט השלום בחיפה קבע שאמנם קיימת תניית שיפוט ייחודית בשטר המטען המקנה סמכות לבית המשפט הימי בהונג קונג, אך קיבל את טענת היבואן כי ההתנייה לא הובאה לידיעתו ופסק כי על התביעה להתנהל בישראל.

עובדות המקרה וטענות הצדדים:

היבואן הגיש תביעה בישראל נגד חברת הספנות China Shipping Container Lines Co.LTD ("חברת הספנות") בגין נזק על סך של כ-140,000 ש"ח בגין נזק שנגרם למטעני דגים קפואים שהובלו מסין לישראל.

חברת הספנות הזרה הגישה בקשה לבית המשפט לדחות את התביעה נגדה על הסף מאחר ובשטר המטען ישנה תניית שיפוט ייחודית המקנה סמכות ייחודית ובלעדית לבית המשפט הימי בהונג קונג, שזהו נוסחה:

"This bill of Lading is governed by English laws. All disputes arising under or in connection with this Bill of Lading shall be determined by English Laws and any action against the Carrier shall be brought before the Court of Admiralty in Hong Kong, as the case may be"

היבואן טען כי הוא לא ידע על תניית השיפוט משום שלא נמסרו לידיו בשום שלב שטרי המטען המקוריים. היבואן טען כי ראה רק את הצד הקדמי של שטרי המטען ורק עליהם הוא חתם, ואילו התנייה מופיעה בצד האחורי שלא נחשף בפניו.

ביחס לתנייה עצמה, טען היבואן שהתנייה אינה שוללת, במפורש או במשתמע, סמכותם של בתי משפט אחרים לדון בתביעה, זאת מאחר ולשון התנייה אינה בלעדית.

לצד זאת, טען היבואן שאין יתרון לבית המשפט הימי הזר בהונג קונג על הישראלי, מאחר ומרבית זיקות הסכסוך קשורות לישראל - מקום מסירת הטובין, מיקום עדי היבואן, התקנות החלות על הסחורה, ועוד.

החלטת בית המשפט:

בית המשפט עיין בלשון התנייה וקיבל את טענת חברת הספנות שהינה מנוסחת באופן פעיל המתיישב עם תניית שיפוט ייחודית לטובת בית המשפט הזר. בית המשפט קבע שבאופן עקרוני יש לכבד את התנייה בין הצדדים, אך ציין שאין בתנייה כזו כדי להגביל את שיקול דעתו בשאלה האם לדון בתביעה או לא.

בית המשפט קיבל את טענת היבואן כי מנגד, רוב זיקות הסכסוך קשורות לישראל.

בית המשפט קבע כי לא ניתן לשלול את טענת היבואן כי תניית השיפוט לא הובאה לידיעתו, וזאת מבלי לטעון עדים בנושא זה. מאחר והסעד של דחיית תביעה על סף הינו סעד דרסטי, נקבע כי הוא אינו מתאים לנסיבות אלה.

לאור האמור, בית המשפט דחה את בקשת חברת הספנות הזרה לסלק את התביעה נגדה על הסף, אך נמנע מלחייב את הצדדים בהוצאות משפט.

[ת"א 9278-05-15 (שלום חיפה), החלטה מיום 21/10/2015, בפני השופטת אילת דגן. שמות ב"כ הצדדים לא צוינו]

חברת הספנות הזרה הגישה בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי (רע"א (מחוזי חיפה) 54696-11-15), ובקשת רשות ערעור זו עדיין תלויה ועומדת וטרם הוכרעה.

לסקירות נוספות שנכתבו על ידי צוות משרדנו בנושא מחלוקות בקשר למקום ההתדיינות ותניות שיפוט, אנא לחצו על הקישורים הבאים:

[ניצחון ליבואן - בית המשפט לא הכיר בתניית שיפוט בשטר מטען](#)

[מקום שיפוט לפי שטר מטען- בלעדי או לא?](#)

[בית המשפט העליון מאשר: מחלוקת בין ספק מדנמרק למפיץ ישראלי- תתברר בדנמרק](#)

[מחלוקת בין ספק דני למפיצו הישראלי- תתברר בדנמרק](#)

[תביעה נגד משלח אמריקאי תידון בישראל! הדעות בנושא חלוקות](#)

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com /או בטלפון 03-6089979.